

Охридската конференција имаше цел да покаже дека светот може да функционира и преку размена на мислења и искуства на претставниците на различни религии и култури.

Организатори на конференцијата беа Владата на Република Македонија и Министерството за култура во соработка со Комисијата за односи со верските заедници и религиозни групи, како и со верските заедници.

Пишуваат:
Милева ЛАЗОВА
Жаклина МИТЕВСКА

Пораки за мир, љубов и за верска толеранција секаде во светот испратија верските претставници на најголемите конфесии во светот, политичари и интелектуалци, на Светската конференција за меѓурелигиозки и меѓуцивилизациски дијалог, која се одржа во Охрид. На неа учествуваа повеќе од 300 гости од кои 200 беа претставници на религиски групи и заедници - Македонската православна црква, Исламската верска заедница, Католичката црква, Еврејската заедница и Евангелско-методистичката црква од Македонија, митрополити од Српската, Руската, Албанската и Финската православна црква, кардинали од Хрватска, Босна и Херцеговина и од САД, поглавари од исламските заедници од Јордан, Турција, Албанија и од Австрија, претставници од будистичкиот свет, како и митрополити од ориенталните христијански цркви од Индија, Либан и од Ерменија. И покрај тоа што беа покачени во Охрид не допатуваа претставници на Грчката православна црква, за што, според епископот Климент, причината е засилената битка околу уставното име на нашата држава, која во овие моменти се води во Грција.

На почетокот на конференцијата поздравно обраќање имаше премиерот Никола Груевски, кој потенцира дека градот на културата и верата - Охрид, треба да придонесе за надминување на предрасудите, за дебатирање за проблемите, за зближување, разбирање и за дијалог, мир и толеранција.

"Потребата за што поголемо и пошироко заедништво и соработка меѓу религиите во целиот свет навистина е прашање кое влијае врз заштитата и одржувањето на глобалната безбедност.

ОД "ВТОРИОТ ЕР ПОРАЧАА ЛЉУБОВ, ТОЛЕРАНЦИЈА И РА

Денес, кога трендот на стереотипи и предрасуди за 'другите' има нагорна линија, оваа потреба навистина е егзистенцијална. Сметам дека **без разлика на големината или моќноста, секоја религија мора да го даде својот придонес кон што поблиска соработка со другите религии**. Неспорно е дека и натаму образованието останува суштинска основа и извор за унапредување на толеранцијата, разбирањето, дијалогот, почитувањето на разликите, човековите права и демократските начела (и затоа е многу важен аспект на можната контрибуција на религијата во образованието и трансформацијата на општеството). Прашањето за значењето на придонесот на заедничките вредности на различните култури и религии во иднината на човештвото го отвора најголемиот предизвик за капацитетот на придонесот, кој ние, како современици, сме подготвени или сакаме да го дадеме како залог за иднината на нашите потомци", истакна премиерот Груевски.

Своја реч имаше и министерот за надворешни работи Антонио Милошоски, кој потсети дека Македонија е

земјата низ која минувал апостол Павле, земјата во која работеле Св. Кирил и Методиј, нивните ученици Св. Климент и Наум, земјата во која е родена Св. Мајка Тереза, земја во која дијалогот меѓу христијанството и исламот се дел од нашето секојдневие, традиција и начин на живеење.

"Размената на Велигденското јајце и на баклавата од Аид ул Кебир или Бајрам, како што се нарекува кај нас, е дел од културниот код на нашите граѓани. Во Македонија, наспроти сите премрежија од минатото и современите предизвици, постојат и опстојуваат црква и џамија во едно село, дури и во еден двор, како што е тоа пример во струшкото село Бороец, недалеку од Охрид. Затоа Македонија и Охрид се вистинското место од каде што сите заедно собрани ќе му упатиме на светот единствена порака за љубов, дијалог, толеранција и разбирање".

Дали на светот не му е потребна глобализација на љубовта? Верските лидери се повикани да дадат придонес за градењето мир меѓу народите и оваа задача денес е посуштинска од кога и

ЕНЦИЈА ЗА МЕЃУРЕЛИГИСКИ И ЛОГ ВО ОХРИД

да било - изјави во поздравниот говор Архиепископ Охридски и Македонски Г.Г. Стефан. Поглаварот на МПЦ подвлече дека и во **третиот христијански милениум "светот е жеден за мир"**. Тој додаде дека **Охрид е духовна престолнина на Македонија и град за многу народи втор Ерусалим**, а за Македонија дека е земја на верата и на цивилизациите, историска, библиска, благословена од светите Апостол Павле, од рамноапостолните учители и просветители Кирил и Методиј и Климент и Наум Охридски, земја на древни антички и ранохристијански споменици, земја-извор на писменост, култура и духовност, со многубројни сакрални објекти и вредности и земја со народ на верата и народ за мир, меѓусебно почитување и соживот. При тоа, кажа дека оваа конференција на претставниците на сите религии и со ваква тема ја наложува, пред сè, и потребата да се види

"Толку многу архијереји од помесните православни цркви, Руската, Албанската, Бугарската, Српската и Финската да бидат собрани на едно место, сигурно позитивно ќе одекне и ќе придонесе за решавање на проблемот, што како рана го носи МПЦ, која опстојува и се бори да го зачува својот автокефален статус, својата самостојност и независност и нејзиното име", изјави епископ Климент.

Во врска со отворениот проблем со СПЦ, епископот Климент рече дека МПЦ опстојува на ставот дека е потребен дијалог, но иако со отворени врати е упатен повик за него сè уште нема одговор од другата страна.

Дијалогот за признавањето на автокефалноста на МПЦ од страна на СПЦ напредува и треба да заврши, е оптимистичката најава на митрополитот Шабачко-ваљевски, Господин Лаврентиј. Митрополитот Лаврентиј вели дека дијалогот заглавил не поради теолошки туку поради политички причини и дека сега се создадени услови за негово завршување. Ваквите сигнали од страна на СПЦ, според познавачите на состојбите, биле очекувани токму на Светската меѓурелигиска конференција.

На конференцијата во Охрид не присуствуваат поглаварите на православните цркви, но дојде респектабилен состав, за кој во МПЦ сметаат дека ќе помогне за брзо решавање на спорот со признавањето на нејзината автокефалност.

УСАЛИМ" ДИЈАЛОГ, ЗБИРАЊЕ

мени и трајни преселби на народите.

"Потребно е не само да живееме и да работиме едни покрај други, туку и да се запознаеме со другите и со нивната религија и вера, со нивната традиција и култура за да живееме заедно. Нема религија која не е повикана да го гради и да го чува мирот", истакна Г.Г. Стефан.

Свое излагање имаше и проф. д-р Ратомир Гроздановски, протоѓакон, декан на Православниот богословски факултет во Скопје.

служејќи си едни на други. Дури и кога Бог дојде на земјава, дојде за да им служи на луѓето. Религиозното разбирање на демократијата не е само како социолошко-политичка туку, пред сè, е како духовно-етичка вредност, во која основна задача е служењето од љубов и пожртвуваност, за доброто на сите. **Со веронауката ќе му помогнеме на образовниот систем да им даде на децата одговор на многу духовни потреби и на современите предизвици и прашања.** Така, образованиот и воспитан човек ќе може правилно да го изгради личниот, верскиот и општествениот идентитет", посочи проф. д-р Гроздановски.

Бискупот д-р Киро Стојанов порача дека нема вистински мир меѓу народите без вистински мир меѓу религиите.

"Живееме во глобален и плуралистички свет. Сè што до неодамна беше од регионален карактер стана светско, глобално. Сите случувања, политички, културни, економски, па и религиски не остануваат затворени во тесни регионални рамки. Последиците од војните во Персискиот залив или судирите во Ирска, Индија, на Балканот или во Индонезија создаваат проблеми за соседите и за цел свет. Во глобализираниот свет поврзаноста и меѓузависноста растат, како и свеста за потреба од дијалог и толеранција меѓу луѓето, културите и религиите, од што ќе зависи и иднината на целото човештво. **Во денешниот немирн свет со несигурна иднина важна и одговорна улога имаат религиите. Согласно својата религиска наука повеќето религии се толерантни, проповедаат и промовираат мир меѓу луѓето, но сепак многу се војувало**

местото на религијата во животот на народите во нашево време, потребата од неа при практично решавање конфликтни состојби меѓу народи и земји и секако потребата да се увиди нејзината незаменлива улога во современите вре-

"Верата ги поставува високите демократски правила за човекот. Луѓето ги учи дека се органи на едно тело - на заедницата (Црква или држава), па тие - и како единки, а и како групи треба добро да се однесуваат и да содејствуваат,

Македонија има посебна улога во пантеонот на историјата. Апостол Павле прв им го донел христијанството на незнајбожците и на Европа кога, како што е забележано во книгата "Делата на Светите апостоли", глава 16, тој имал визија во која еден човек од Македонија го молел велејќи - премини во Македонија и помогни ни. Павле и неговите блиски соработници кои го придружувале веднаш тргнале од Троја и пристигнале во Филипи, во тоа време римска колонија, која името го добила според Филип II, таткото на Александар Македонски. Од Македонија христијанството се раширило низ светот.

за верата и во име на верата", вели д-р Стојанов.

Кога станува збор за религијата и за образованието д-р Стојанов е на став дека тие, како и разумот и верата, се поврзани повеќекратно. Тој говореше и за заедничките вредности на различните култури и религии во смисла на нивното значење за иднината на човештвото.

Според лидерот на Исламската заедница во Македонија, реис ул улема ефенди Сулејман Реџеџи, "духот и умот на Конференцијата треба да докажат дека светот има иднина и оти разликите треба да се почитуваат и да се негуваат, зашто ние сме само минувачи на овој свет".

Кардиналот Винко Пуљиќ, кој ја предводел делегацијата на Ватикан, истакна дека "во темелот на дијалогот е почитувањето на едни со други, а Господ е патоканот". Рабинот Исак Асиел рече дека "херој е тој што ќе успее непријателот да го направи пријател".

Според заменик-претседателот на Владата на Словачка, Душан Чаплович, Балканот е точка во која се спојуваат повеќе религии и оти тој секогаш бил меѓу најконфликтните региони во светот при што потенцираше дека најголема опасност е поврзувањето на фундаменталните религиски вредности со екстремниот национализам и со политиката.

"За разлика од 1949 година денес поголем дел од Европа претставува континент со отворени граници и континент во кој се одвива незапирливиот процес на глобализација. Во сите европски земји се соочуваме со постојани културни и верски разноликости и разноликости во идентитетот, кои претставуваат големи можности, но и големи предизвици. Во изминатите децении

Еден од најпознатите филозофи од средновековието, кој живеел во IX век, Јован Скот, познат и како Ери Угена, што значи Ирецот или оној од Ирска, како умен и воедно слободен човек извесно време престојувал на дворот на францускиот крал Карло Келавиот. Кралот Карло бил почитен што имал можност да се дружи и да разговара со така умен човек каков што бил Јован Скот. Еден ден седејќи еден наспроти друг на масата Карло го прашал Јован Скот: "Што е она што го одделува умниот од будалата?" На тоа Јован Скот одговорил: "Мој господару, ги дели само една маса!" Притоа Скот немал никакви последици за оваа негова иронична забелешка, што говори дека уште од IX век постоеле владари кои биле подготвени да ги слушнат најострите критики без да преземат мерки против оние кои ги кажале.

Денес, во XXI век, за разлика од тогаш, за вака критички изговорен збор може лесно да се изгуби и глава. Тоа говори за степенот на денешната толерантност.

Љубомир Цуцуловски, професор на Филозофски факултет

Советот на Европа ги третираше религиските прашања од два аспекта, заштита на човековите права и заштита на културното наследство. Од неодамна

Советот на Европа почна да се справува со религијата и со верските заедници по политички пат", се вели во пораката на Тери Дејвис, генерален секретар на Советот на Европа.

"Никогаш повеќе" треба да биде мотото на овој регион. Водачите од сите сфери на животот, особено оние од заедниците кои ги премостуваат верските и етничките разлики, имаат особена одговорност во овој поглед. Религијата има длабоко значење за идентитетот на еден народ, но верските разлики никогаш не треба да се сметаат за непремостливи. Не треба да забораваме дека сите вери пренесуваат порака за мир, правда и човечка солидарност", порача Енгелберт Руос, директор на УНЕСКО БРЕСЦЕ-Венеција.

На конференцијата во Охрид или, како што истакнаа некои говорници, "вториот Ерусалим" се чувствувахе и духот на покојниот претседател Борис Трајковски. Неговото значење како иницијатор за одржување на конференцијата "Дијалог на цивилизациите", која се одржа пред четири години во Охрид, беше истакнато во повеќе настапи. Вилма Трајковска, говорејќи за мисијата на својот покоен сопруг, рече дека за да ги "надминеме разликите меѓу цивилизациите и религиите, треба да се насочиме кон подлабоко содејствување".

На конференцијата три дена претставниците од повеќе религии говореха за своите ставови за централната тема, меѓутоа сите се согласија со единствената порака за мир, заемна почит и соработка. На крај беше усвоена и Декларација, а беа избрани 17 членови кои ќе бидат дел од организациониот комитет за следната Светска конференција, која треба да се одржи во 2010 година, повторно во Охрид.